

Jaroslav Mezník

Jaroslav Mezník byl historik a profesor na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Narodil se 31. prosince 1928 v Bratislavě. Jaroslav Mezník pocházel z dobře situované rodiny, žil v prostředí se spoustou knih, takže četba se stala jeho velkou zálibou. Navíc ho jeho matka vedla ke hře na klavír, což se stalo jeho dalším životním koníčkem. Otec byl vysoký prvorepublikový politik. Bohužel německá okupace dramaticky vstoupila do jeho života a otec nakonec umírá v rukou gestapa.

Po válce mladý Jaroslav studoval historii, filozofii a archivnictví na Masarykově univerzitě v Brně. Velký vliv na něj měl profesor Jindřich Šebánek a jeho velice dobře vedené semináře.

Od roku 1956 začal pracovat v Historickém ústavu Československé akademie věd. Z této doby pocházejí jeho stěžejní práce. Věnoval se převážně středověku. K jeho významným pracím více dále. Na historickém ústavu Československé akademie věd setrval až do roku 1972.

V roce 1972 byl z politických důvodů uvězněn a propuštěn byl teprve v roce 1974. Po návratu z vězení se už nemohl věnovat vědecké činnosti. Nejprve pracoval jako dělník v panelárně a později ve skladu brněnské továrny na výtahy. Historie se ale nevzdal a ve volných chvílích se věnoval studiu a pravidelně navštěvoval brněnský Státní archiv. Politicky se angažoval, stal se signatářem Charty 77.

Po roce 1990 byl poslancem za obnovenou ČSSD. Z jeho politické dráhy bych ještě zmínil, že se v roce 1996 neúspěšně ucházel o křeslo senátora ve volebním obvodu Brno-město.

Od roku 1990 se věnoval především vzdělávání mladých historiků. Aktivně přednášel a získal si přirozený respekt dobře vedenými semináři a připravoval také přehledné studijní texty. Svě žáky vedl k tomu, aby práce a prameny posuzovali kriticky. Je známo i to, že nezištně podporoval své kolegy i finančně, pokud se dostali do tísně. Závěrečná léta svého života věnoval mimo jiné sepsání svých pamětí, které ohraničil začátkem a koncem komunistické vlády. Jaroslav Mezník zemřel 28. listopadu 2008

Dílo Jaroslava Mezníka:

Praha před husitskou revolucí.

Lucemburská Morava 1310–1423.

Můj život za vlády komunistů (1948–1989).

Tvář stárnoucího středověku: výběr článků a studií.

Jaroslav Mezník dále studoval patriciát v moravských městech. Slovem patriciát lez rozumět, že se jednalo o nejvyšší měšťanskou vrstvu obyvatel ve středověku. Poté mu byl zadán úkol výzkumu patriciátu a vládnoucí vrstvy v Praze 14. a 15. století. Zkoumal tak jako první u nás socio-ekonomickou, ale i socio-kulturní stránku středověké Prahy. Jedním z vrcholných děl Jaroslava Mezníka se staly dějiny Lucemburské Moravy 1401–1423. V této práci zdůrazňuje, že dějiny Moravy a Čech tvoří dva rozdílné celky a že bez poznání dějin moravských nemůžeme poznat ty české. Touto myšlenkou se zabýval jako jeden z prvních. Dříve se tyto starší dějiny Českého království posuzovaly zejména z pohledu českých zemí. Napsal také práci o Praze před husitskou revolucí. Toto dílo bylo dokončeno na přelomu šedesátých a sedmdesátých let. Autor byl však poté zatčen a již hotové knihy byly zničeny. Jen náhodou se ale podařilo zachránit dva exempláře, takže vše nebylo zcela ztraceno.

Použitá literatura a internetové stránky:

HOFFMANN František: Jaroslav Mezník a historiografický strukturalismus. In. AD VITAM ET HONOREM. Profesoru Jaroslavu Mezníkovi. Přátelé a žáci k pětasedmdesátým narozeninám. Eds. Borovský Tomáš, Libor Jan, Wihoda Martin. Brno 2003, s. 21 – 35.

LIBOR Jan: Jaroslav Mezník jubiluje. Časopis Matice moravské CXXII, 2003, s. 637 – 639.

MEZNÍK JAROSLAV: Tvář stárnoucího středověku. Výbor článků a studií. Uspořádal Tomáš Borovský a Martin Wihoda. Brno 2008.

ŠMAHEL František: Jaroslav Mezník (31.12.1928 – 28.11.2008). Český časopis historický 107, 2009, s. 226 – 228.

WIHODA Martin: Nezapomenutelný Jaroslav Mezník. In. AD VITAM ET HONOREM. Profesoru Jaroslavu Mezníkovi. Přátelé a žáci k pětasedmdesátým narozeninám. Eds. Borovský Tomáš, Libor Jan, Wihoda Martin. Brno 2003, s. 15 – 21.

https://www.idnes.cz/brno/zpravy/zemrel-statecny-historik-jaroslav-meznik.A081129_215429_brno_luv - použito 25.11.2019

Autor: Martin Štěrba